

Referanser: KM 08/07, KM 12/08, KM 12/08

Saksdokumenter:

KR 74.1/11	Personalreglement for prester i Den norske kirke	
KR 74.2/11	Saksbehandlingsregler ved utnevning av prost	

Ordning for tilsetting av proster

Sammendrag

De politiske partiene på Stortinget inngikk i april 2008 et forlik for stortingsperioden ut 2013, om det framtidige forholdet mellom staten og Den norske kirke. Avtalens punkt 1 handler blant annet om overføring av utnevning av biskoper og proster fra kirkelig statsråd til kirkelig organ som kirkemøte eller bispedømmeråd. Etter planen skal Stortinget gjøre de nødvendige grunnlovsendringer i løpet av vårsesjonen 2012. Ny ordning for tilsetting av prost vil da tre i kraft umiddelbart. Kirkemøtet bør derfor, under forutsetning av grunnlovsendringene, foreslå endringer i personalreglement for prester i Den norske kirke, slik at de også dekker tilsetting av proster.

Kirkemøtet bør også uttale seg om hvilket organ som skal tilsette proster, Kirkerådet, særskilt tilsettingsorgan eller bispedømmerådet. Kirkerådet anbefaler at det blir bispedømmerådet som tilsetter proster.

Forslag til vedtak

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å gjøre følgende vedtak:

1. Kirkemøtet viser til sin høringsuttalelse til Kirkeforliket – konsekvenser av eventuelle endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen i stortingsperioden 2009-2013 i sak KM 10/11. Under forutsetning av at tilsettingsmyndigheten for proster overføres fra statsråd til et kirkelig organ, mener Kirkemøtet at tilsettingsmyndighet for prost bør legges til det aktuelle bispedømmeråd.

2. Under forutsetning av at tilsetningsmyndigheten for proster overføres til Kirkerådet, foreslår Kirkemøtet følgende endringer i Personalreglement for prester i Den norske kirke. Departementet forhandler om reglementet med fagorganisasjonene.

Dette gjelder:

§ 2 Unntak fra reglementsbestemmelser: Pkt 1: Prost tas ut av unntaksbestemmelsen i første punktum.

§ 6 Behandling av søknader: Pkt 1, Nytt siste punktum: Når det gjelder prost sendes søkerliste og kopi av søknadene til alle menighetsråd i det aktuelle prosti.

§ 9 Innstillingsrådet og innstilling: Nytt andre punktum: Ved tilsetting av prost bestemmer biskopen hvilken prost som skal sitte i innstillingsrådet.

Saksorientering

Bakgrunn

Når Grunnloven endres våren 2012, vil det måtte lages nye regler for tilsetning av biskop og prost.

Kirkeforliket mellom de politiske partiene av 10. april 2008 har som uttalt mål at utnevning av proster og biskoper skal overføres fra kirkelig statsråd til kirkelig organ som kirkemøte eller bispedømmeråd (avtalens punkt 1). Samtidig slås det fast at biskop og prost fortsatt skal være statstjenestemenn (avtalens punkt 2,3). Stortinget må innen utgangen av sesjonen våren 2012 vedta grunnlovsendringene. Dette vil gjøre slutt på kongens særskilte kirkestyre, og det vil være behov for at nye regler for tilsetning av proster er på plass når dette skjer.

Tidligere kirkemøtesaker

Kirkemøtet har i arbeidet med overføring av tilsetning av prost og biskop i større grad vært opptatt av hvordan biskoper skal tilsettes enn hvordan proster skal tilsettes. Det er likevel noen vedtak i Kirkemøtet.

Kirkemøtet 2007: I saksdokumentet til sak KM 08/07 Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke ble det antydnet at overføring av tilsetning av prost bør skje til bispedømmerådet (s.19). Saken er ikke nevnt i Kirkemøtets vedtak.

Kirkemøtet 2008: I sin høringsuttalelse til Kultur- og Kirkedepartementets høringsnotat *Demokratireformen i Den norske kirke. Forslag om endring i lov 7. juni 1996 nr 31 om Den norske kirke*, foreslo Kirkemøtet at tilsettingsmyndighet for prost overføres til bispedømmerådet (sak KM 12/08 pkt II.2). Høringsnotatet bygger på Styrket demokrati i Den norske kirke, overlevert departementet 13.mai 2008. Her ble det samme foreslått (pkt 7.2). Kirkemøtekomiteens begrunnelse var at prostens arbeid er knyttet nært til de mål og strategier bispedømmerådet vedtar.

Kirkemøtet 2011: I sin høringsuttalelse til høringsnotatet *Kirkeforliket - konsekvenser av eventuelle endringer i Grunnlovens bestemmelser om statskirkeordningen i stortingsperioden 2009-2013* gikk Kirkemøtet ”inn for at tilsetning av proster legges til det aktuelle bispedømmerådet, og at dette fastlegges ved endring av kirkeloven § 23 sjette ledd” (sak KM 10/11 pkt 3.2). Kirkemøtet begrunner dette med:

Kirkemøtet vil anføre at prostens funksjoner helt og holdent ligger innenfor bispedømmet. Prostene har ingen nasjonalkirkelig funksjon ut over at de i dagens ordning for bispenominasjon har stemmerett i den rådgivende avstemningen. Å legge tilsetning av proster til bispedømmerådet vil også bidra til å begrense tendensen til sentralisering som lett vil oppstå når Kongens og departementets særskilte myndighet i kirkesaker skal overføres til kirkelige organer. Et

tilleggsmoment er at tilsetting ved bispedømmerrådet er den løsningen som teknisk sett vil være enklest å gjennomføre når det gjelder administrative og økonomiske konsekvenser.

Vurderinger

Det kan tenkes tre/fire organer hvor prosten kan tilsettes. Arbeidsgruppen som avga rapporten Kjent inventar i nytt hus høsten 2011 til Kirkerådets direktør har vurdert de forskjellige alternativene og konkluderte med tilsetting i bispedømmerrådet (Hefte 3 s 99ff).

Argumenter for tilsetting i bispedømmerråd er at prosten i sin tjeneste har en forpliktelse på bispedømmets mål og strategier. Prosten bistår biskopen i dennes tjeneste (Tjenesteordning for prost (TOP) § 1) og har biskopen som sin overordnede (TOP § 4). Tilsetting i bispedømmerrådet vil da skje i et organ hvor biskopen er med. Tilsetting i bispedømmerrådet er den enkleste plassering også lovteknisk. Da kan man legge tilsettingsreglementet for menighetsprest til grunn og der gjøre nødvendige tilpasninger. Bispedømmerådene har god kompetanse på dette feltet gjennom tilsetting av menighetsprester. Bispedømmerrådet og biskopen har da mulighet til å ta de nødvendige hensyn når det gjelder sammensetning av prostegruppen i bispedømmet. Bispedømmerrådets jevnlige møtefrekvens tilsier også en relativt kort tilsettingsprosess. Med anslagsvis 1-3 prostetilsettinger i bispedømmet pr år, vil det bli lite ekstra administrativt arbeid for bispedømmerrådet.

Argumentet for tilsetting i Kirkerådet er muligheten for å ta helhetskirkelige hensyn ved tilsetting av proster. Prosten er forpliktet på de mål og strategier som er fastsatt for virksomheten i Den norske kirke (TOP § 2). Det vil kunne sikre større mulighet for at søkere "utenfra" kan bli tilsatt. Presteforeningen har i sin høringsuttalelse argumentert for tilsetting i et sentralkirkelig organ, og legger vekt på de helhetskirkelige argumentene. Presteforeningen legger også vekt på prostenes strategiske rolle i kirken, særlig ved tilsettinger. De mener det også vil styrke Kirkerådet som et sentralkirkelig organ. Tilsetting i Kirkerådet vil kreve oppbygging av sekretariatet for å ivareta tilsetting og oppfølging av arbeidsgiveransvaret for prostene. Kirkerådet har få møter i året. Dette vil kunne medføre at tilsettingsprosessen kan ta lenger tid.

Det er mulig å tenke seg at det opprettes et sentralkirkelig organ som tilsetter proster og ev. biskoper. En vil kunne bruke noen av de samme argumenter som for Kirkerådet. Om dette velges, må det bygges opp et organ til å ta seg av dette. Det vil være ressurskrevende og det er pr i dag ikke utredet hvordan et slikt organ skulle settes sammen. Det har ikke vært mye støtte til denne modellen.

Det er foreslått tilsetting i et ev. mellomnivå(prosti). Det er foreløpig ingen formelle organer på dette nivå som kan ha ansvar for dette. Det vil i så fall måtte bygges opp i løpet av kort tid. Det er derfor ikke aktuelt på dette tidspunkt.

Konklusjon

Kirkerådet anbefaler ut fra samlet vurdering at tilsetting av prost legges til bispedømmerrådet. Det er et organ som har kompetanse på denne type tilsettinger. Bispedømmerrådet vil kunne ta nødvendige hensyn til bredde og kompetanse blant prostene ved sin tilsettingspolitikk.

Kirkerådet anmoder departementet å fremme lovforslag om at prost utnevnes av det aktuelle bispedømmerråd. Dette vil kreve endringer i kirkelovens § 23 og i Personalreglement for prester i Den norske kirke.

Personalreglement for prester i Den norske kirke.

I følge tjenestemannslovens § 5 skal fremgangsmåten ved tilsetting fastsettes i et reglement. Tilsettingsorganet fastsettes ved lov (kirkeloven), men utformingen av tilsettingsreglement er forhandlings sak mellom arbeidstakerorganisasjonene (Presteforeningen og TeOLOgene) og arbeidsgiver (FAD).

Kirkerådet anmoder departementet om å forhandle med organisasjonene om nødvendige endringer i Personalreglement for prester i Den norske kirke, slik at de kommer i overensstemmelse med eventuell overføring av tilsettingsmyndighet av prost til bispedømmerrådet.

§ 2 Unntak fra reglementsbestemmelser: Pkt 1: Prost tas ut av unntaksbestemmelsen i første punktum.

§ 6 Behandling av søknader: Pkt 1, Nytt siste punktum: Når det gjelder prost sendes søkerliste og kopi av søknadene til alle menighetsråd i det aktuelle prostiet.

§ 9 Innstillingsrådet og innstilling: Nytt andre punktum: Ved tilsetting av prost fastsetter biskopen hvilken prost som skal sitte i innstillingsrådet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Ved at tilsetting foreslås lagt til det aktuelle bispedømmerrådet vil dette neppe medføre vesentlige økte utgifter for bispedømmerrådet. Det blir noen flere tilsettingsprosesserer i rådet, og noe administrativt arbeid i den forbindelse.